

УДК 724:006.83:633.11

Насіковський В.А., кандидат с.-г. наук, доцент,

Мартинюк І.Л., магістр 2 року навчання

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: vanasikovskiy@gmail.com

ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ВИРОЩЕНОГО В УМОВАХ СВК «ЗОРЯ»

Збільшення виробництва і заготівлі зерна різних культур є необхідною умовою для забезпечення населення продуктами харчування, запасами насіння на посівні потреби, промисловості сировиною, тваринництва кормами та створення державних резервів з метою подальшого поліпшення добробуту населення країни. Головне завдання виробництва полягає у збільшенні та поліпшенні якості зерна на основі інтенсифікації.

При початковому визначенні якості було встановлено, що лише сорт Фаворитка за якісними показниками міг би належати до першого класу якості, але через надто високий показник приладу ВДК, що характеризує якість клейковини, він як і сорт 'Юна' відносяться до 4-го класу якості. Сорт 'Смуглянка' належить до другого класу якості і один сорт – 'Богемія' до 3-го класу якості, хоч і за показником натури його необхідно віднести до 5-го класу. Але оскільки при розрахунках вартості за показник натури використовуються надбавки та скидки, то зерно можна віднести до класу якому воно відповідає за всіма іншими показниками.

Оцінюючи посівних якостей зерна, можна відмітити, що вони є надто низькими на початковому етапі зерно усіх 4-ти сортів не є придатним для використання в якості насінневого ма-

теріалу. Подальше зберігання покращує посівні показники.

Нашими дослідженнями видно, що перед закладанням на зберігання якість клейковини по сортах відрізнялась в межах 10 одиниць і показники були досить високими. Так, сорти 'Юна' і 'Фаворитка', які за більшістю досліджуваних показників є найкращими, за якістю клейковини є найгіршими, їх клейковина є надто розтяжною, вони характеризуються наступними показниками приладу 'Юна' – 106, 'Фаворитка' – 110. З таким значенням їх можна віднести лише до 4-го класу якості згідно з державним стандартом, але в процесі зберігання вони поліпшилися та становили менше 100 одиниць приладу ІДК.

Отже, на момент закладання на зберігання найкращими якісними показниками характеризується сорт 'Фаворитка'. А найнижчу початкову якість має сорт 'Богемія'.

Посівні якості зерна, на момент закладання його на зберігання не є задовільними для використання на насінневі цілі. Але, вже після 6-ти місяців зберігання вони є досить високими по усіх сортах.

За комплексом технологічних показників та динамікою їх зміни в процесі зберігання найкращі результати показує сорт 'Фаворитка'.

УДК 635.521:526.3

Несин В.М., науковий співробітник

Касян О.І., директор

Позняк О.В., молодший науковий співробітник

Дослідна станція «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН України

E-mail: olp18@meta.ua

ВСТАНОВЛЕННЯ ОПТИМАЛЬНИХ СХЕМ РОЗМІЩЕННЯ РОСЛИН ТА СТРОКІВ СІВБИ САЛАТУ ПОСІВНОГО РІЗНОВИДУ РОМЕН НА НАСІННЕВІ ЦІЛІ

До цінних овочевих рослин належить салат посівний – однорічна рослина з родини Айстрові. В овочівництві салат посівний використовують в якості зеленої овочевої культури. На Дослідній станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН України створено сорт салату посівного різновиду ромен 'Скарб', який у 2015 році внесений до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні.

Огляд наукової літератури дозволяє зробити висновок, що елементи технології вирощування салату посівного різновиду ромен на насінневі цілі на сьогодні не вивчалися, зокрема не вирішене питання щодо встановлення оптимальних схем розміщення рослин та строків сівби.

Мета роботи – обґрунтувати основні елементи технології вирощування салату посівного різновиду ромен сорту 'Скарб' (розроблення опти-

мальних схем розміщення рослин, строків вирощування).

За даними проведених в установі досліджень підтверджена доцільність розміщувати рослини салату посівного різновиду ромен за схемою 70x15 см, що відповідає густоті 95,2 тис. шт./га, за якої отримано урожайність насіння 0,25 т/га, при цьому приріст урожаю складав 0,05 т/га, або 21,0% відносно контролю. Дослідженнями встановлено: схеми розміщення рослин суттєво не впливають на посівні якості насіння. Лабораторна схожість насіння в залежності від варіанту коливалась в межах 94,5–97,5%, енергія проростання насіння 90,5–95,0%, маса 1000 насінин – 1,01-1,20 г. Кондиційність насіння відповідала вимогам ДСТУ 7160.

У середньому за два роки відмічена закономірність послідовного зменшення урожайності насіння від 0,33 т/га у варіанті за ранньої сів-

би (15.04) до 0,27 т/га за сівби у третій декаді квітня і до 0,24 т/га за сівби у першій декаді травня, що було нижче за контроль на 0,03 т/га. Посівні якості насіння відповідали вимогам ДСТУ на кондиційність насіння.

На основі проведених досліджень встановлено, що для отримання високої насінневої продуктивності салату посівного різновиду ромен в

умовах Північного Лісостепу України рекомендується виробництву:

1. Вирощувати насінневі рослини за схемою розміщення 70x15 см (густота рослин 95,2 тис. шт./га).

2. Оптимальним строком сівби салату посівного різновиду ромен на насінневі цілі є друга декада квітня.

УДК 635.521:526.3

Несин В.М., науковий співробітник

Позняк О.В., молодший науковий співробітник

Касян О.І., директор

Дослідна станція «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН України

E-mail: olp18@meta.ua

ДОСЛІДЖЕННЯ СПОСОБІВ ОБМОЛОТУ НАСІННИКІВ САЛАТУ ПОСІВНОГО РІЗНОВИДУ РОМЕН В УМОВАХ ПІВНІЧНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА НАСІННЕВУ ПРОДУКТИВНІСТЬ І ПОСІВНІ ЯКОСТІ НАСІННЯ

У зв'язку зі зміною метеорологічних умов, підвищенням денної температури в останні роки виникає проблема щодо зниження стійкості салату до посухи та високих температур. Це, в свою чергу, призводить до зниження насінневої продуктивності, за якої потреба в насінні повністю не задовольняється. Отже, всебічне вивчення агробіологічних особливостей та основних елементів технологій вирощування салату посівного різновиду ромен встановлення умов, які забезпечують високу насінневу продуктивність та якість насіння є важливим та актуальним завданням. На сьогодні елементи технології вирощування салату посівного різновиду ромен на насінневі цілі не вивчалися, зокрема не вирішене питання щодо способів обмолоту насінників, встановлення їх впливу на насінневу продуктивність та посівну якість насіння.

Мета роботи – обґрунтувати основні елементи технології вирощування салату посівного різновиду ромен шляхом дослідження способів обмолоту насінників в умовах Північного Лісостепу України. Дослідження проведені на дослідному полі дослідної станції «Маяк» ІОБ НААН в селі Бакланове Ніжинського району Чернігівської області. За природними умовами територія наближається до Північного Лісостепу України з помірно теплим достатньо м'яким кліматом.

Рельєф рівний, ґрунти – опідзолений чорнозем. Вміст гумусу в орному шарі ґрунту – 3,12%, рН сольової витяжки 6,4%, вміст P_2O_5 – 50 мг по Кірсанову і 6 мг по Мачигіну, K_2O відповідно 10 – 15 і 20 – 30 мг/100 г ґрунту. За типом, механічним складом і іншими показниками ґрунтові умови відповідають природній зоні. Досліди проводилися на салаті різновиду ромен сорту 'Скарб' селекції ДС «Маяк» ІОБ НААН України, внесенного до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні (2015 р.).

За результатами досліджень, отриманими протягом 2019-2020 років, встановлена доцільність обмолоту насінників салату прямим комбайнуванням в період розкриття 75% летючок на рослині. Даний спосіб забезпечує максимальну урожайність насіння 0,28 т/га, за розробленого прийому вона зростала на 22,0% в порівнянні з контролем (роздільний спосіб), спостерігалось підвищення лабораторної схожості та енергії проростання на 4,0%, маси 1000 насінин на 0,15 г.

На основі проведених досліджень встановлено, що для отримання високої насінневої продуктивності салату посівного різновиду ромен в умовах Північного Лісостепу України рекомендується для збору насінників застосовувати пряме комбайнування в період розкриття 75% летючок на рослині.